

Међународни позоришни институт (International Theatre Institute, ITI)
Светска организација за извођачке уметности

Порука поводом 27. марта - Светског дана позоришта 2026.

Аутор поруке: Вилем ДАФО (Willem DAFOE), САД

Глумац, Позоришни стваралац

Глумац сам, првенствено познат као филмски глумац. Али моји корени су дубоко позоришни. Био сам члан Вустер групе (Wooster Group) од 1977. до 2003. године, стварајући и изводећи оригиналне комаде у "Извођачкој гаражи" („The Performing Garage“) у Њујорку и путујући широм света. Такође сам радио са Ричардом Форманом (Richard Foreman), Робертом Вилсоном (Robert Wilson) и Ромеом Кастелучијем (Romeo Castellucci). Сада сам уметнички директор Венецијанског позоришног бијенала (The Venice Theatre Biennale). Ово именовање, догађаји у свету и моја жеља да се вратим позоришту, снажно су формирали моје веровање у јединствену позитивну моћ и важност позоришта.

За време мојих скромних почетака у Вустер групи, позоришној трупи са седиштем у Њујорку, често смо имали врло мало публике на неким представама у нашем позоришту. Правило је неретко било да смо могли смо да откажемо представу ако је било више извођача него публике. Али никада то нисмо учинили.

Многи чланови трупе нису били позоришно образовани, већ су били људи из различитих струка који су се окупили да би створили позориште - тако да „представа мора да се настави“ (“the show must go on“) није била баш наша мантра већ смо осећали обавезу да одржавамо сусрете са публиком.

Често бисмо, такође, имали пробе током дана, а увече приказивали тај материјал као "рад који је у току". Понекад бисмо годинама радили на једној представи док бисмо се издржавали играњем старијих представа на турнејама. Вишегодишњи рад на неком комаду би ми често постајао досадан и сматрао сам пробе помало напорним, али извођења тих "радова који су у току" су увек била узбудљива - чак и ако је малобројна публика имала осуђујућу оцену о нивоу интересовања за наш рад.

То ме је управо сада навело да схватим како, без обзира на то колико је мало људи у гледалишту, публика као сведок даје позоришту његов смисао и живот.

Као што натпис у коцкарници каже: „МОРАТЕ БИТИ ПРИСУТНИ ДА БИСТЕ ПОБЕДИЛИ.“

Очигледна је снага позоришта у заједничком искуству чина стварања у реалном времену, и иако оно може унапред бити записано и дизајнирано, увек је другачије.

Друштвено, политички, позориште никада као данас није било толико важно и витално за наше разумевање себе и света.

„Слон у соби“ су нове технологије и друштвене мреже, које обећавају наше међусобно повезивање, али изгледа фрагментирају и изолују људе једне од других. Користим свој рачунар свакодневно иако немам друштвене мреже, чак сам и гуглао себе као глумца, а консултовао сам и вештачку интелигенцију за информације. Али морамо бити слепи да не препознамо опасност да међуљудски контакт буде замењен односима са уређајима. Поред тога што нам неке технологије могу добро послужити, проблем незнања ко је на другом крају комуникацијског круга има дубок утицај и доприноси кризи истине и стварности. Иако интернет може да отвори нека питања, он врло ретко хвата тај осећај чудесности који позориште ствара. Чудо засновано на пажњи, учешћу и спонтаном заједништву оних који су присутни у кругу акције и реакције.

Као глумац и позоришни стваралац, и даље верујем у моћ позоришта. У свету који изгледа да постаје све подељенији, опресивнији и насилнији, изазов нас као позоришних стваралаца је да избегнемо корупцију позоришта као искључиво комерцијалног подухвата посвећеног забави ради одвлачења пажње, или као сувопарног институционалног чувара традиција, већ да негујемо његову моћ да повезује народе, заједнице, културе и пре свега да се преиспитује куда идемо...

Величина позоришта је у преиспитивању начина на који размишљамо и охрабривању да замислимо оно чему тежимо.

Ми смо друштвене животиње и биолошки смо дизајнирани да будемо активно укључени у свет. Свако чуло отвара пут ка сусрету, а тим састајањима дефинишемо ко смо. Кроз приповедање, естетику, језик, покрет, сценографију - позориште као свеукупна уметничка форма може нам помоћи да видимо шта је било, шта јесте и шта би наш свет могао бити.

Превод с енглеског:

Марко Стојановић, глумац